

YTTRANDE
2008-09-08

Dnr RA 04-2008/2493
Er ref: Fi 2008/3838

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Folkbokföringsutredningens delbetänkande personnummer och samordningsnummer (SOU 2008:60)

Sammanfattning

Riksarkivet begränsar sitt yttrande till de delar som berör verkets ansvarsområde.

Mot bakgrund av den uppkomna situationen att personnumren inte längre räcker till, finner Riksarkivet att de förslag till lösningar som lämnas är väl övervägda och rimliga.

Emellertid är det viktigt att skyddet för den personliga integriteten beaktas och att risken för sammanblandning och förväxlingar minimeras. Personnumret är en mycket betydelsefull identitetsbeteckning även för den enskilde. Det är därför viktigt att värna om den unika beteckningen som ett personnummer utgör.

Utredningens resonemang rörande diskriminering är, enligt Riksarkivets uppfattning, inkonsekvent och saknar djupare analys. Det faktum att någon är född den 1 januari eller 1 juli kan knappast anses vara diskriminerande. Dessutom finns uppgifterna i SPAR respektive folkbokföringsdatabasen och på id-handlingar som körkort och pass. Riksarkivet anser därför att utredningen fäster alltför stor vikt vid frågan om diskriminering och olika behandling.

Ett nytt personnummer och dess konstruktion

Att den nuvarande dagsiffran ersätts av ett informationslöst nummer kan dock medföra att framtida forskning försvåras t.ex. för släktforskare som har behov av dagsiffran också.

I första hand förordar Riksarkivet därför det alternativ som innebär att två siffror läggs till samtliga (framtida) personnummer. Detta skulle också bäst tillgodose forskningens behov, eftersom man slipper särskild inhämtning av uppgifter om dagsiffran från SPAR eller folkbokföringsdatabasen vid forskning i levererade register till RA där sådana uppgifter behövs. Men mot bakgrund av de överväganden som görs i utredningen där det framgår att detta alternativ skulle bli dyrt såväl för den offentliga som för den privata sektorn har Riksarkivet en förståelse för de ekonomiska överväganden som görs.

Dessutom finns det tekniska svårigheter med att införa två siffror då alla register som idag innehåller personnummer måste ändras. För att genomföra det förslaget krävs troligtvis såväl ekonomiska som andra resurser.

Forskning på dagsiffra

Det är inte bara släktforskare som har behov av dagsiffra för sin forskning. Ofta sker forskning på individnivå utefter vissa datum (exempelvis kvinnor mellan 30-35 födda 23 och 25 i månaden). Ett annat sätt att forska är att följa individer mer processuellt (utbetalning av stöd) och då behövs också dagsiffra. Det finns också särskilda regler om att spara uppgifter för personer födda 5, 15 och 25 i varje månad. Enligt utredningen kommer stora register såsom socialförsäkring dock att ha funktioner för verklig födelsedag eftersom dagsiffra behövs för utbetalningar av stöd och för att se om någon är myndig. Problem kan uppstå vid forskning i mindre register som får innehålla personnummer då uppgifterna om verklig dag måste hämtas in från SPAR eller folkbokföringsdatabasen. Finns det ett sådant register levererat till Riksarkivet måste man hämta in uppgifter om dag från SPAR eller folkbokföringsdatabasen.

Samma situation kan uppkomma vid samkörning av register. Således kan det konstateras att forskningen kan komma innefatta ytterligare ett sökled. Det är dock inte så tekniskt svårt, enligt Riksarkivets bedömning, att få tillgång till uppgifterna.

En lösning där dagsiffra inkluderas i framtida personnummer vore att föredra. Men mot bakgrund av de förutsättningar som de facto råder rörande kostnader och tekniska möjligheter att införa en sådan lösning, måste utredningens förslag anses som rimligt, även om detta för med sig att ett extra sökled måste ske via Skatteverket för att få tillgång till dagsiffra för en del register.

Riksarkivets policy är att inte förorda separat lagring av uppgifter som kan bli till men för framtida forskning. Det bästa är då om de är så kompletta som möjligt redan från början, särskilt eftersom reformen är så genomgripande för alla register som innehåller personnummer. Därför är det bästa förslaget att införa två nya siffror i personnumret.

Fördelen med detta förslag är att alla myndighetsregister få samma utformning och man inte behöver inhämta uppgifter om dag från SPAR eller folkbokföringsdatabasen i efterhand, exempelvis efter en leverans av register till Riks- eller landsarkiven.

Riksarkivet anser att samordning och en enhetlig hantering mellan myndigheterna är önskvärt, men förstår samtidigt att det ur teknisk synvinkel kan vara förknippat med svårigheter att ändra i alla register, både offentliga och privata, så att alla får samma utformning. De samhällsliga kostnaderna både för stat och näringsliv kan bli kostsamma.

Tidpunkten för byte av personnummer

Det är viktigt att myndigheterna dokumenterar tidpunkten för byte av personnummer i sina system. Man kan då se tidpunkt för när de nya slumpmässiga siffrorna trädde i kraft. Tiden före innehåller ju då det faktiska dagnumret. På så sätt behöver man inte alltid göra sökning gentemot SPAR eller folkbokföringsdatabasen. Eventuellt kan Riksarkivet överväga att ta med en sådan regel i ADB-föreskrifterna som för närvarande håller på att revideras.

Återanvändning av personnummer

Återanvändning av personnummer ser Riksarkivet som nödvändigt i en övergångstid. Men det är viktigt att dokumentera detta så man vet vem som hade personnumret före återanvändning.

Om återanvändning blir aktuellt är det viktigt att de risker som det kan medföra undanröjs.

Riksarkivet, som expertmyndighet för dokumenthantering och med föreskriftsrätt på området, bör medverka i Skatteverkets och andra inblandade myndigheters arbete med dessa frågor.

Slutligen är det viktigt för Riksarkivet att värna om forskningens behov, då många register med återanvända personnummer i framtiden kommer att levereras till Riksarkivet.

Beslutande i detta ärende har varit Riksarkivarien Tomas Lidman. Närvarande vid den slutliga handläggningen har också varit arkivarie Martin Utvik och verksjurist Efwa Westre Stövander, föredragande.

Tomas Lidman

Efwa Westre Stövander